

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

**ΑΠΟΦΑΣΗ
182/2014**

(Της διαδικασίας του άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ(δδ) Ν. 4013/2011)

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Στην Αθήνα σήμερα την 5^η Ιουνίου του έτους δύο χιλιάδες δεκατέσσερα (2014) ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.00 π.μ και επί της οδού Λ. Κηφισίας 7, στους Αμπελόκηπους, όπου και τα γραφεία της, συνήλθε η **ΕΝΙΑΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** σε συνεδρίαση μετά από σχετική πρόσκληση του Προέδρου της, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα μέλη της Αρχής.

Από τα προσκληθέντα μέλη της Αρχής παρέστησαν κατά την συνεδρίαση τα ακόλουθα:

Πρόεδρος: Δημήτριος Ράικος

Αντιπρόεδρος: Κωνσταντίνος Βαρδακαστάνης ο οποίος αναπληρώνει νόμιμα την Αντιπρόεδρο Χριστίνα Μπουσουλέγκα

Μέλη: Δημήτριος Σταθακόπουλος

Ιωάννα Κουλούρη

Ευάγγελος Καραμανλής

Δημήτριος Λουρίκας

Τα λοιπά τακτικά και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, δεν προσήλθαν .

Γραμματέας: Αλεξάνδρα Γιαμά

Εισηγητές: Αρ. Ζαχαρόπουλος- Χ. Ζαράρη, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.

Ερώτημα: Το με αρ. πρωτ. οικ. 955/Κ.Ε 1430/10.04.2014 αίτημα της Ειδικής Υπηρεσίας Δημοσίων Έργων Οδικών Σηράγγων και Υπογείων Έργων προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. και τα συνημμένα σε αυτό έγγραφα το οποίο παρελήφθη στις 10.04.2014 (αρ.πρωτ.εισ.1726), όπως συμπληρώθηκε- κατόπιν των με αρ πρωτ. 1726/24.04.2014 και 1904/09.05.2014 αιτημάτων της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ - με τα με αρ. πρωτ. 1078/Κ.Ε 1430/25.04.2014 και 1232/ΚΕ1430/22.05.2014 έγγραφα της αιτούσας που παρελήφθησαν στις 25.04.2014 (αρ. πρωτ. εισ. 1904) και 23.05.2014 (αρ. πρ. εισ. 2303) αντίστοιχα.

ΘΕΜΑ: Αίτημα της Ειδικής Υπηρεσίας Δημοσίων Έργων Οδικών Σηράγγων και Υπογείων Έργων για παροχή σύμφωνης γνώμης της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 2, περ. γ(δδ) Ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προκειμένου να προβεί στη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ.4 του π.δ/τος 60/2007, για την ανάθεση 2ης Συμπληρωματικής Σύμβασης Εργασιών (2η ΣΣΕ) προϋπολογιζόμενης δαπάνης 2.344.894,31€ (χωρίς ΦΠΑ 23%) σε εκτελούμενο έργο με τίτλο “Φράγμα Αχυρών και συναφή έργα στο Ν. Αιτωλοακαρνανίας”.

1. Με το με αρ. πρωτ. οικ. 955/Κ.Ε 1430/10.04.2014 αίτημα της Ειδικής Υπηρεσίας Δημοσίων Έργων Οδικών Σηράγγων και Υπογείων Έργων(εφεξής ΕΥΔΕ/ΟΣΥΕ) προς την Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής Αρχή) και τα συνημμένα σε αυτό έγγραφα που παρελήφθησαν από την Αρχή στις 10.04.2014 (αρ.πρωτ. εισ. 1726), όπως συμπληρώθηκε- κατόπιν των με αρ πρωτ. 1726/24.04.2014 και 1904/09.05.2014 αιτημάτων της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ - με τα με αρ. πρωτ. 1078/Κ.Ε 1430/25.04.2014 και 1232/ΚΕ1430/22.05.2014 έγγραφα της αιτούσας που παρελήφθησαν στις 25.04.2014 (αρ. πρωτ. εισ. 1904) και 23.05.2014 (αρ. πρ. Εισ. 2303) αντίστοιχα., η ΕΥΔΕ/ΟΣΥΕ αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 2, περ. γ υποπ. (δδ) του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, προκειμένου να προβεί στη διενέργεια διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 4 του π.δ/τος 60/2007, με αντικείμενο την ανάθεση της 2ης Συμπληρωματικής Σύμβασης Εργασιών (εφεξής 2η ΣΣΕ) προϋπολογιζόμενης δαπάνης 2.344.894,31€ (χωρίς ΦΠΑ 23%) σε εκτελούμενο έργο με τίτλο “Φράγμα Αχυρών και συναφή έργα στο Ν. Αιτωλοακαρνανίας”.

I. Ιστορικό- πραγματικά περιστατικά

2. Από το φάκελο της υπόθεσης και τα περιεχόμενα σε αυτόν στοιχεία και σχετικά έγγραφα προκύπτουν τα ακόλουθα:

2.α. Με την με αρ. πρωτ. οικ.2486/ΚΕ1430/26-09-2006 Απόφαση της ΕΥΔΕ/ΟΣΥΕ εγκρίθηκαν: η διενέργεια, οι όροι, η διαδικασία επιλογής αναδόχου και τα τεύχη Δημοπράτησης του έργου “Φράγμα Αχυρών και συναφή έργα στο Ν. Αιτωλοακαρνανίας”. Ειδικότερα, εγκρίθηκε η διαδικασία διενέργειας ανοικτού δημόσιου διεθνούς μειοδοτικού διαγωνισμού με σύστημα προσφοράς με επιμέρους ποσοστά έκπτωσης κατά ομάδες τιμών, σε συμπληρωμένο τιμολόγιο ομαδοποιημένων τιμών της Υπηρεσίας, με έλεγχο ομαλότητας επί των επί μέρους ποσοστών έκπτωσης (παρ.4β του άρθρου 4 του Ν.1418/84 και άρθρο 7 του Π.Δ 609/85) και υπό τις προϋποθέσεις του Ν. 3236/2004, προϋπολογισμού 29.415.825,46€ (χωρίς ΦΠΑ 19%). Περίληψη της διακήρυξης απεστάλη για δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 27.09.2006 και δημοσιεύθηκε στις 04.10.2006. Σε εθνικό επίπεδο δημοσιεύθηκε στο Φύλλο Εφημερίδας Κυβερνήσεως (τ. ΔΔΣ 732/13.10.2006) και στον Ελληνικό Τύπο. Κατόπιν, διενέργειας του διαγωνισμού στις 08.12.2006, με την με αρ. πρωτ. 3304/Κ.Ε1430/29.01.2007 απόφαση Υπ. ΠΕΧΩΔΕ εγκρίθηκε το αποτέλεσμα της δημοπρασίας και ανατέθηκε η κατασκευή του έργου «Φράγμα Αχυρών και συναφή έργα στο Ν.Αιτωλοακαρνανίας», στην εταιρεία με την επωνυμία “ΕΛΤΕΡ Α.Τ.Ε.” με συνολική δαπάνη 21.312.814,50 € (με ΦΠΑ) και μέση έκπτωση 39,52%. Κατόπιν διενέργειας προσυμβατικού ελέγχου, το Ελεγκτικό Συνέδριο, με την με αρ. 182/2007 Πράξη του Ε΄ Κλιμακίου, απεφάνθη ότι δεν κωλύεται η υπογραφή του υποβληθέντος σχεδίου σύμβασης η οποία υπογράφηκε στις 03.05.2007, με αρχική συνολική προθεσμία περαίωσης του έργου, ορισθείσα σε 48 μήνες -ως προβλεπόταν στη διακήρυξη- δηλαδή στις 03.05.2011.

2.β. Με την με αρ. πρωτ. 1775/ΚΕ1430/15.07.2010 απόφαση Υπ.ΥΠΟ.ΜΕ.ΔΙ. εγκρίθηκε ο 1^{ος} ΑΠΕ του έργου δαπάνης ύψους 17.909.928,15 € (χωρίς Φ.Π.Α) και συνολικής δαπάνης 21.797.945,54€ , δηλ. σε ισοζύγιο με την αρχική σύμβαση. Με την με αρ. πρωτ. 1871/ΚΕ1430/28.07.2010 όμοια απόφαση εγκρίθηκε το 2ο ΠΚΤΜΝΕ και ο 2ος ΑΠΕ του έργου συνολικής δαπάνης 21.797.945,546 με ΦΠΑ και η 1η ΣΣΕ συνολικής δαπάνης 5.056.431,29€ με ΦΠΑ. Για την εν λόγω σύμβαση το Ελεγκτικό Συνέδριο έκρινε με την με αρ. 2495/2010 απόφαση του VI Τμήματος, ανακαλώντας την με αρ. 293/2010 Πράξη του Ε΄ Κλιμακίου, ότι δεν κωλύεται και μπορεί να υπογραφεί το υποβληθέν σχέδιο. Ακολούθως, στις 13.10.2010, υπεγράφη η 1^η ΣΣΕ του έργου ποσού 4.110.919,75€ (χωρίς ΦΠΑ) και συμπεριέλαβε α) τις συμπληρωματικές εργασίες για την αποκατάσταση της κατολίθησης στο πρηνές του δεξιού αντερείσματος και β) τις απαραίτητες συμπληρωματικές εργασίες που προέκυψαν λόγω τροποποίησης των συνθηκών στράγγισης και προστασίας του σώματος του φράγματος.

Με την με αρ. 109/04.01.2012 απόφαση του Ειδικού Γραμματέα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων το έργο εντάχθηκε στο πρόγραμμα « Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδος 2007-2013» στο μέτρο 125 ΑΙ « Εγγειοβελτιωτικά έργα και δράσεις» και με την με αρ. 8077/ΔΕ-541/21.02.2012 απόφαση ΥΠ.ΟΙ.ΑΝ το έργο εντάχθηκε στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων έτους 2012, στη ΣΑΕ 081/8, με συνολικό προϋπολογισμό 13.068.037,45 €.

Με την υπ αριθμ. 1545/ΚΕ1430/13.8.2012 απόφαση ΕΥΔΕ/ΟΣΥΕ/ΓΓΔΕ εγκρίθηκε ο 3ος ΑΠΕ & 1ος ΑΠΕ της 1ης ΣΣΕ του έργου συνολικής δαπάνης 22.170.978,06 με ΦΠΑ .

2.γ. Με την με αρ. πρωτ. 526/ΚΕ 1430/12-4-2011 απόφαση της ΓΓΔΕ, η εκτέλεση πρόσθετων επειγουσών εργασιών δαπάνης 162.851,33 € σύμφωνα με άρθρο 56, του Ν.3669/2008 (ΚΔΕ).

2.δ. Με την με αρ. πρωτ. **1900/ΚΕ 1430/28.09.2012** απόφαση της ΓΓΔΕ, εγκρίθηκε η εκτέλεση πρόσθετων επειγουσών εργασιών, σύμφωνα με το άρθρο 56 του Ν.3669/2008, δαπάνης 130.472,84 €.

2.ε Με την με αρ. πρωτ. **380/ΚΕ1430/01.03.2013** Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Έργων εγκρίθηκε η μελέτη-αξιολόγηση των συνθηκών υπερφόρτισης και μερικής αστοχίας κελύφους προσωρινής υποστήριξης της σήραγγας υδροληψίας, μελέτης ενίσχυσης και αποκατάστασης των βλαβών αυτής και οριστικής μελέτης επαναδιάνοιξης και άμεσης υποστήριξης του πλήρως αστοχημένου τμήματος της σήραγγας στο έργο: «Φράγμα Αχυρών και συναφή έργα στο Ν. Αιτωλοακαρνανίας». Σημειώνεται ότι το φαινόμενο της μετατόπισης της δεξιάς παρειάς του κελύφους συνέβει στις 29.11.2012. Για την αντιμετώπιση των εργασιών που εγκρίθηκαν με τις παραπάνω εγκριθείσες μελέτες εγκρίθηκε με την **ΑΠ 405/ΚΕ 1430/11.03.2013** απόφαση της ΓΓΔΕ η εκτέλεση πρόσθετων επειγουσών εργασιών σύμφωνα με το άρθρο 56 του Ν 3669/2008 δαπάνης 210.047,54 €.

2.στ Με την με αρ. πρωτ. **1374/ΚΕ. 1430/22.11.2013** Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Έργων εγκρίθηκε η τροποποίηση της υπ' αρ. πρωτ. 3843/π.ε./ΚΕ. 1430/30.07.2010/ΕΥΔΕ-ΟΣΥΕ/ΓΓΔΕ απόφασης που αφορά στην έγκριση της μελέτης αποκατάστασης της κατολίσθησης του δεξιού αντερείσματος στο έργο: «Φράγμα Αχυρών και συναφή έργα στο Ν. Αιτωλοακαρνανίας» ΚΕ 1430, Αναδόχου «ΕΛΤΕΡ ΑΤΕ».

2.ζ. Με την με αρ. πρωτ. **2841/ΚΕ1430/13.12.2013** Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Έργων εγκρίθηκε η μερική τροποποίηση της οριστικής μελέτης της τελικής επένδυσης της σήραγγας υδροληψίας, του πλήρως αστοχημένου τμήματος αυτής από την χ.θ 1+113 έως 1+345 (κατηγορία τελικής επένδυσης D2 και R2) για την αντιμετώπιση του προβλήματος ερπυσμού στο έργο: «Φράγμα Αχυρών και συναφή έργα στο Ν. Αιτωλοακαρνανίας» (σημειώνεται ότι η αρχική οριστική μελέτη επένδυσης της σήραγγας εγκρίθηκε με την με αρ. 751/ΚΕ.1430/14.05.2013 απόφαση ΓΓΔΕ).

2.η Με την αρ. πρωτ. **2971/ΚΕ 1430/19.12.2013** απόφαση της ΓΓΔΕ, εγκρίθηκε η εκτέλεση πρόσθετων επειγουσών εργασιών, σύμφωνα με το άρθρο 56 του Ν.3669/2008, δαπάνης 726.676,91€ με ΓΕ&ΟΕ και σε βάρος των πιστώσεων του έργου ΣΑΕ 072 (αριθ. εναρ. έργου 1996 ΣΕ 07200003 της ΣΑΕ 072) (350.506,59 € για τις εργασίες της κατολίσθησης + 376.170,32 € για τις εργασίες της σήραγγας).

2.θ Με το με αρ. πρωτ. εισ. **2792/23.12.2013** (της ΕΥΔΕ-ΟΣΥΕ) έγγραφο του Αναδόχου, με θέμα "Υπογραφή 4ου ΑΠΕ του Έργου", δηλώνεται ρητώς ότι: "Η υπογραφή εκ μέρους της εταιρείας του 4ου ΑΠΕ ο οποίος περιλαμβάνει μόνο τις σχετικές με την υπό έγκριση 2 Σ.Σ.Ε εργασίες αποκατάστασης της κατολίσθησης και της σήραγγας υδροληψίας, δεν έχει τη έννοια παραίτησης από τη διεκδίκηση των νομίμων απαιτήσεων της από της εκτελέσεως υπερσυμβατικών κλπ εργασιών οι οποίες προηγήθηκαν της υπογραφής του παρόντος ΑΠΕ...".

2.ι Με την με αρ. πρωτ. 3084/ΚΕ 1430/30.12.2013(ΑΔΑ: ΒΙ651-ΓΝ9) Απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου ΥΠ.Υ.ΜΕ.ΔΙ, εγκρίθηκε παράταση της συνολικής προθεσμίας του έργου έως τις 30.09.2014.

2.ια. Με το με αρ. πρωτ. οικ. 284/17.02.2014 έγγραφο της Δ/νουσας Υπηρεσίας υπεβλήθη στην Προϊσταμένη Αρχή προς έγκριση ο 4^{ος} Α.Π.Ε του έργου συνολικής δαπάνης 30.111.629,35€, στον οποίο συμπεριλαμβάνεται και η 2η ΣΣΕ δαπάνης 2.344.894,31€ (χωρίς ΦΠΑ).

2.ιβ. Με την με αρ. 4/04.03.2014 Πράξη του, το Συμβούλιο Δημοσίων Έργων/Τμήμα Κατασκευών γνωμοδότησε ομόφωνα, κατόπιν της από 25.02.2014 σχετικής εισήγησης της ΕΥΔΕ/ΟΣΥΕ η οποία είχε ήδη προβεί στον έλεγχο και στη θεώρηση, ως Προϊσταμένη Αρχή, των εργασιών που συμπεριλήφθηκαν στη 2η

Σ.Σ.Ε, για την έγκριση σύναψης της 2^{ης} Συμπληρωματικής Σύμβασης Εργασιών (2η Σ.Σ.Ε), δαπάνης 2.884.220,00€, συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 23%.

2.ιγ. Κατόπιν των με αρ. πρωτ. 1726/24-04-2014 και 1904/09-05-2014 εγγράφων διευκρίνησης ιστορικού και συμπλήρωσης φακέλου της Αρχής, η ΕΥΔΕ/ΟΣΥΕ απέστειλε συμπληρωματικά τα υπ' αριθ. πρωτ. 1078/ΚΕ1430/25-04-2014 και 1232/ΚΕ1430/22-05-2014 έγγραφα της, στα οποία συμπεριελήφθησαν τα ζητηθέντα συμπληρωματικά στοιχεία.

3. Με το παρόν αίτημά της, ως αυτό συμπληρώθηκε (βλ. παρ. 2.ιγ ανωτέρω), η ΕΥΔΕ/ΟΣΥΕ αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για την προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση στη βάση του παρ. 4 του άρθρου 25 του π.δ/τος 60/2007 για την υπογραφή της 2ης Συμπληρωματικής Σύμβασης Εργασιών, δαπάνης 2.344.894,31€ (χωρίς ΦΠΑ 23%) ήτοι 2.884.220,00€, συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.

3.α. Στην αιτιολογική έκθεση που συνοδεύει τον 4ο ΑΠΕ αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι "Η 2^η ΣΣΕ συντάχθηκε για να συμπεριληφθούν συμπληρωματικές ποσότητες εργασιών και νέες εργασίες για τις οποίες δεν υπήρχε πρόβλεψη στην αρχική σύμβαση και στον 3^ο ΑΠΕ του έργου και αφορούν :

1. Στις εργασίες που προέκυψαν από την μελέτη αποκατάστασης της κατολίσθησης του δεξιού αντερείσματος, οι οποίες δεν μπορούσαν να είχαν προβλεφτεί στο πλαίσιο της αρχικής σύμβασης και κρίνονται απαραίτητες και πρέπει να εκτελεστούν άμεσα για την ασφαλή ολοκλήρωση του έργου.
2. Στις εργασίες που προέκυψαν για την αποκατάσταση της βλάβης και την ενίσχυση του υπερφορτισμένου τμήματος της σήραγγας υδροληψίας, ώστε να αποτραπεί ο κίνδυνος περαιτέρω βλαβών στη σήραγγα.

Οι ως άνω ποσότητες και οι νέες εργασίες είναι απαραίτητες για την ολοκλήρωση του έργου, δεν μπορούν να διαχωριστούν τεχνικά ή οικονομικά από την κυρία σύμβαση, είναι εκτός των ορίων του αρχικά περιγραφόμενου έργου και δεν ήταν δυνατόν να περιληφθούν στο αρχικό προϋπολογισμό με τα διατιθέμενα στοιχεία μελετών κατά τον χρόνο σύνταξης των συμβατικών τευχών, αφού προέκυψαν από απρόβλεπτα και εξελισσόμενα φαινόμενα που επηρεάζονται έντονα από τις καιρικές συνθήκες.

Λόγοι που επέβαλαν την σύνταξη της παρούσας 2ης ΣΣΕ.

Κατά την εξέλιξη του έργου παρουσιάστηκε η ανάγκη εκτέλεσης επί μέρους συμπληρωματικών εργασιών, που δεν περιλαμβάνονται στο αρχικό ανατεθέν έργο, ούτε στην αρχική σύμβαση και που κατέστησαν αναγκαίες λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων και οι οποίες δεν μπορούν τεχνικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα, επί πλέον δε είναι απόλυτα αναγκαίες για την ολοκλήρωση του έργου.

Οι απρόβλεπτες αυτές περιστάσεις αφορούν γεγονότα, τα οποία δεν ανάγονται στο χρόνο κατάρτισης της αρχικής σύμβασης και τα οποία, παρότι η οριστική μελέτη με βάση την οποία προσδιορίστηκε το τεχνικό αντικείμενο του έργου υπήρξε κατά το δυνατόν πλήρης και ακριβής, αντικειμενικά δεν μπορούσαν να προβλεφθούν, δεδομένου ότι αφορούν γεγονότα μεταγενέστερα του χρόνου σύνταξης της μελέτης του έργου και της σύναψης της αρχικής σύμβασης.

Επισημαίνεται ότι στην παρούσα 2η Σ.Σ.Ε. δεν περιλαμβάνονται εργασίες που αφορούν επέκταση ή βελτίωση του τεχνικού αντικειμένου, ούτε περιλαμβάνονται εργασίες από προσαυξήσεις, παραλείψεις ή σφάλμα μελέτης.

Ι. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΟΛΙΣΘΗΣΗΣ

Εργασίες που προέκυψαν από την Τροποποιημένη Οριστική μελέτη αποκατάστασης και σταθεροποίησης της κατολίσθησης.

Συγκεκριμένα το έτος 2009 ενεργοποιήθηκε βαθιά θραύση του εδάφους και αποκολλήθηκε τμήμα στο δεξιό αντέρεισμα του φράγματος. Για την αντιμετώπιση του φαινομένου συντάχθηκε μελέτη τον Νοέμβριο του 2009, η οποία μελέτη εγκρίθηκε στις 30-07-2010.

Κατά την διάρκεια της χειμερινής περιόδου 2010-2011 σημειώθηκε νέα θραύση του πρηνούς στο δεξί αντέρεισμα του φράγματος, η οποία λόγω του εμποτισμού του από τα επιφανειακά νερά των βροχοπτώσεων και τα υπόγεια νερά, επεκτάθηκε στη συνέχεια ανάντη και βόρεια των ορίων εκσκαφής της εγκεκριμένης μελέτης αποκατάστασης της κατολίσιθης.

Για την αντιμετώπιση των πρόσθετων προβλημάτων στην εν λόγω περιοχή εγκρίθηκε, **με την με αρ. πρωτ. 526/ΚΕ 1430/12-4-2011 απόφαση της ΓΓΔΕ**, η εκτέλεση πρόσθετων επειγουσών εργασιών δαπάνης 162.851,33 € σύμφωνα με άρθρο 56, του Ν.3660/2008 (ΚΔΕ).

Κατά την διάρκεια εντατικοποίησης των εργασιών αποκατάστασης της κατολίσιθης και διαμόρφωσης του πρηνούς στο δεξί αντέρεισμα του φράγματος τον Ιούνιο 2012, ενεργοποιήθηκε εκ νέου νέα βαθιά θραύση του εδάφους και αποκολλήθηκε τμήμα του προσωρινού πρηνούς εκσκαφής, απαιτήθηκε δε εκσκαφή σε μεγαλύτερο βάθος (κατά 5 μ περίπου και σε πρόσθετο μήκος 100μ) στην περιοχή του ποδαρικού αυτής, προκειμένου η έδραση σε όλο το μήκος του οπλισμένου επιχώματος να γίνει σε υγιές έδαφος στο υψόμετρο +372,5 μ και η κατασκευή στρώσης στράγγισης σε ολόκληρη την επιφάνεια έδρασης του οπλισμένου επιχώματος που θα επεκτείνεται και στην περιοχή του άοπλου επιχώματος.

Για την άμεση και ασφαλή αντιμετώπιση των επιπρόσθετων προβλημάτων στην εν λόγω περιοχή εγκρίθηκε, με την αρ. πρωτ. 1900/ΚΕ 1430/12-9-2012 απόφαση της ΓΓΔΕ, η εκτέλεση πρόσθετων επειγουσών εργασιών, σύμφωνα με το άρθρο 56 του Ν.3669/2008, δαπάνης 130.472,84 €. Εν τω μεταξύ η ανάδοχος εταιρεία άμεσα (από τον Σεπτέμβριο 2012) προχώρησε μετά από εντολή της υπηρεσίας σε σύνταξη Τροποποιητικής Οριστικής μελέτης αποκατάστασης και σταθεροποίησης της κατολίσιθης, η οποία εγκρίθηκε με την ΑΠ 1374/ΚΕ 1430/22-11-2013 απόφαση της ΓΓΔΕ και η οποία τροποποιούσε την υπ' αριθμ ΑΠ 3843/ΠΕ/ΚΕ 1430/30-7-2010 απόφαση της ΓΓΔΕ που αφορούσε την οριστική μελέτη αποκατάστασης της κατολίσιθης του δεξιού αντερείσματος του φράγματος Αχυρών. **Στη συνέχεια εγκρίθηκε με την ΑΠ 2971/ΚΕ 1430/19-12-2013 απόφαση της ΓΓΔΕ η εκτέλεση πρόσθετων επειγουσών εργασιών, σύμφωνα με το άρθρο 56 του Ν.3669/2008, δαπάνης 726.676,91€ με ΓΕ&ΟΕ και σε βάρος των πιστώσεων του έργου ΣΑΕ 072 (αριθ. εναρ. έργου 1996 ΣΕ 07200003 της ΣΑΕ 072) (350.506,59 € για τις εργασίες της κατολίσιθης + 376.170,32 € για τις εργασίες της σήραγγας).**

Η εκτέλεση των εργασιών που προέκυψαν μετά την έγκριση της Τροποποιημένης Οριστικής Μελέτης αποκατάστασης και σταθεροποίησης της κατολίσιθης, κρίνεται απαραίτητη για την ασφαλή και λειτουργική ολοκλήρωση του έργου.

Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι για την αντιμετώπιση της κατολίσιθης στο δεξί αντέρεισμα είχαν γίνει:
α) όλες οι απαραίτητες γεωλογικές και γεωτεχνικές έρευνες που απαιτούνται για τέτοιου μεγέθους έργα και ανατέθηκαν στη ΠΑΓΑΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΕΠΕ με την ΑΠ 26/ΜΣ 720/9-5-2003 απόφαση της ΓΓΔΕ και τα αποτελέσματα αυτών περιλαμβάνονται αναλυτικά στα τεύχη της γεωλογικής και γεωτεχνικής μελέτης, που αποτελεί τμήμα της «Μελέτης επικαιροποίησης-αναπροσαρμογής μελετών φράγματος Αχυρών Ν. Αιτωλοακαρνανίας», τα οποία τεύχη έχουν εγκριθεί με την ΑΠ 860/Μ.Σ.720/7-12-2005 απόφαση ΥΠΕΧΩΔΕ και αποτελούν συμβατικά στοιχεία του έργου.

Συγκεκριμένα από την παραπάνω μελέτη προκύπτει ότι στο δεξιό αντέρεισμα διενεργήθηκαν 14 γεωτρήσεις και τοποθετήθηκαν 9 αποκλισιόμετρα, από τα οποία ελήφθησαν μετρήσεις και παρατηρήσεις της συμπεριφοράς της γεωμάζας του δεξιού αντερείσματος κατά την χρονική περίοδο από Φεβρουάριο 2004 έως τον Ιούλιο 2005. Από τα αποτελέσματα, που παρουσιάζονται στο τεύχος αξιολόγησης αποτελεσμάτων, δεν διαπιστώθηκαν ή παρατηρήθηκαν να αναπτύσσονται παραμορφώσεις σε συγκεκριμένη διεύθυνση και ως εκ τούτου δεν ερμηνεύτηκαν ότι υφίσταται διατμητικής μορφής ερπυστική κίνηση της γεωμάζας. Ο αριθμός των 14 γεωτρήσεων, στα αποτελέσματα των οποίων στηρίχτηκε η μελέτη, είναι ένας μεγάλος αριθμός διερευνητικών οπών που μπορεί να δώσει ικανοποιητικά στοιχεία για ασφαλή και έγκυρα συμπεράσματα για την συμπεριφορά της βραχώμαζας και ικανοποιεί τις ισχύουσες τεχνικές προδιαγραφές και πρακτικές για τα συγκεκριμένα έργα.

β) Κατά την χειμερινή περίοδο του 2009 εκδηλώθηκαν ρωγμές στο φρύδι του πρηνούς ανάντη των εκσκαφών στη περιοχή του δεξιού αντερείσματος του φράγματος Αχυρών. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί

η κατολίσθηση η Υπηρεσία έδωσε εντολή στον ανάδοχο του έργου για την εκπόνηση πρόσθετων γεωλογικών και γεωτεχνικών ερευνών και την εκπόνηση γεωτεχνικής μελέτης αποκατάστασης και σταθεροποίησης του πρανούς στην εν λόγω περιοχή. Για τον σκοπό αυτό εκτελέστηκαν τέσσερις (4) επιπρόσθετες δειγματοληπτικές γεωτρήσεις συνολικού βάθους 150,80 μ. σύμφωνα με την εκτίμηση και εισήγηση του μελετητή ΓΕΩ.ΠΕΡ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΑΕ. Οι εν λόγω γεωτρήσεις πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τεχνικές προδιαγραφές δειγματοληπτικών γεωτρήσεων (ΦΕΚ 363/24-6-83 Τεύχος Δεύτερο). Τα στοιχεία που προέκυψαν από τις 4 γεωτρήσεις μαζί με όλα τα συμπεριλαμβανόμενα γεωτεχνικά και γεωλογικά στοιχεία στην εν λόγω γεωτεχνική μελέτη κρίθηκαν επαρκή για την έκταση του έργου σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης και επιστήμης που επικρατούν.

Μετά την αξιολόγηση όλων των γεωλογικών και γεωτεχνικών παραμέτρων συντάχθηκε το Νοέμβριο 2009 η Οριστική Μελέτη αποκατάστασης και σταθεροποίησης της κατολίσθησης, η οποία εγκρίθηκε με την ΑΠ 3843/ΠΕ/ΚΕ1430/30-7-2010 απόφαση της ΓΓΔΕ.

γ) Κατά την χειμερινή περίοδο 2010-2011 σημειώθηκε νέα θραύση του πρανούς στο δεξί αντέρεισμα του φράγματος στην περιοχή της κατολίσθησης, η οποία λόγω εμποτισμού του από τα επιφανειακά νερά των βροχοπτώσεων καθώς και από τα υπόγεια νερά επεκτάθηκε στην συνέχεια ανάντη και βόρεια των ορίων εκσκαφής της εγκεκριμένης μελέτης. Επίσης κατά την διαμόρφωση του πρανούς στο δεξί αντέρεισμα του φράγματος τον Ιούνιο 2012 ενεργοποιήθηκε εκ νέου πρόσθετη βαθειά θραύση του εδάφους και αποκολλήθηκε τμήμα του προσωρινούς πρανούς εκσκαφής (αποκόλληση σφήνας), οπότε κατέστη πρόδηλο ότι θα απαιτηθούν πρόσθετες εκσκαφές και σε μεγαλύτερο βάθος στην περιοχή του ποδαρικού της κατολίσθησης, προκειμένου η έδραση του οπλισμένου επιχώματος να γίνει σε υγιές έδαφος. Κατόπιν τούτων δόθηκε εντολή στον ανάδοχο να επικαιροποιήσει άμεσα την υπάρχουσα εγκεκριμένη οριστική μελέτη που είχε εγκριθεί με την ΑΠ 3843/ΠΕ/ΚΕ1430/30-7-2010 απόφαση ΓΓΔΕ, αξιολογώντας και τα πρόσθετα στοιχεία που είχαν προκύψει.

δ) Τον Δεκέμβριο 2012 ο ανάδοχος συνέταξε τροποποιητική μελέτη αποκατάστασης της κατολίσθησης δεξιού αντερείσματος της υπάρχουσας εγκεκριμένης μελέτης (που είχε εγκριθεί με την ΑΠ 3843/ΠΕ/ΚΕ1430/30-7-2010 απόφαση ΓΓΔΕ). Οι λόγοι που κατέστησαν αναγκαία την τροποποίηση της ως άνω οριστικής μελέτης σχετίζονται με απρόβλεπτη διαφοροποίηση των συνθηκών στην περιοχή της κατολίσθησης, αφού σε μία διαταρασόμενη λόγω εκσκαφών περιοχή είναι πιθανόν να προκύψουν νέες θραύσεις πρανών και αποκολλήσεις μεγάλων εδαφικών τμημάτων, με δεδομένο ότι τα κατολισθητικά φαινόμενα είναι δυναμικά φαινόμενα συνεχώς εξελισσόμενα και επηρεάζονται άμεσα από τους εντοπιζόμενους τοπικά διάσπαρτους φακούς με πολύ φτωχά γεωτεχνικά χαρακτηριστικά και οφείλονται σε σημειακά κατολισθητικά φαινόμενα που επιστημονικά είναι αδύνατο να προβλεφθούν σε συνδυασμό με τα «δυσμενή καιρικά φαινόμενα». Κατά την χειμερινή περίοδο 2009, 2010, 2011 και 2012 τα ύψη βροχόπτωσης ήταν 750,50χλστ., 1005,00 χλστ., 419,40 χλστ και 664,30 χλστ αντίστοιχα έναντι 359,60 χλστ το έτος 2006. Από τα ανωτέρω είναι φανερό ότι η αύξηση της βροχόπτωσης κατά τα έτη 2009, 2010, 2011 & 2012 ήταν 209%, 279% , 117% και 185% σε σχέση της βροχόπτωσης του 2006 και είναι εκτός των αναμενόμενων.

Η ως άνω Τροποποιητική Οριστική μελέτη αποκατάστασης και σταθεροποίησης της κατολίσθησης εγκρίθηκε με την ΑΠ 1374/ΚΕ 1430/22-11-2013 απόφαση της ΓΓΔΕ.

Η 2^η ΣΣΕ περιλαμβάνει το σύνολο των πρόσθετων απαιτούμενων εργασιών, που προβλέπονται από την Τροποποιημένη μελέτη που εγκρίθηκε για την πλήρη σταθεροποίηση της κατολίσθησης. Η δαπάνη της αρχικής εγκεκριμένης μελέτης ανέρχονταν στο ποσό των 2.158.688,60 € και η συνολική δαπάνη που προβλέπεται από την τροποποιημένη μελέτη στο ποσό των 2.706.587,62 €. Ήτοι η συνολική δαπάνη των επιπρόσθετων εργασιών για την ολοκλήρωση των εργασιών της κατολίσθησης ανέρχεται στο ποσό των 547.899,02 € προ ΦΠΑ & αναθεώρησης.

Επισημαίνουμε ότι οι εν λόγω εργασίες δεν μπορούσαν να προβλεφθούν κατά τον χρόνο σύνταξης της Αρχικής Μελέτης και η δαπάνη τους να περιληφθεί στον αρχικό προϋπολογισμό του έργου, αφού το φαινόμενο της κατολίσθησης εξελίχθηκε απρόβλεπτα και έντονα σε επόμενες χρονικές περιόδους και δεν μπορούν να διαχωριστούν τεχνικά ή οικονομικά από την κύρια σύμβαση, κρίνεται δε αναγκαία η άμεση εκτέλεση τους, προκειμένου να διασφαλιστεί η άμεση σταθεροποίηση της κατολίσθησης και η αποτροπή περαιτέρω βλαβών στο ήδη εκτελεσμένο έργο.

Η μη έγκαιρη αντιμετώπιση της κατολίθωσης, σύμφωνα με τις προβλέψεις της εγκεκριμένης τροποποιημένης μελέτης είναι βέβαιο ότι θα έχει σαν αποτέλεσμα την περαιτέρω αποσταθεροποίηση της κατολίθωσης, εξ αιτίας των έντονων δυσμενών καιρικών συνθηκών και φαινομένων που επικρατούν στην περιοχή κατά την υγρή περίοδο και την πρόκληση βλαβών, ίσως και ανεπανόρθωτων, στο ήδη εκτελεσμένο έργο.

II. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΕΠΑΝΑΔΙΑΝΟΙΞΗΣ ΒΛΑΦΘΕΙΣΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΣΗΡΑΓΓΑΣ & ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΟΥ ΥΠΕΡΦΟΡΤΙΣΜΕΝΟΥ ΚΕΛΥΦΟΥΣ ΑΥΤΗΣ.

α) ΓΕΝΙΚΑ

ι) Η σήραγγα υδροληψίας έχει μήκος 2111μ περίπου και κατασκευάστηκε για να μεταφέρει το νερό του ταμειυτήρα του φράγματος στη αρδευόμενη περιοχή που βρίσκεται κατάντη του χωριού Κομπωτή (βλέπε χάρτη Α).

ιι) Τμήμα μήκους 767μ από την πλευρά της εξόδου της σήραγγας από Χ.Θ. 2+211,51 έως Χ.Θ. 1+444,47 είχε διανοιχθεί από προηγούμενη εργολαβία (βλέπε συνημμένο σκαρίφημα - σχέδιο 1) καθώς επίσης και η μόνιμη επένδυση σε μήκος 143μ από Χ.Θ. 1+445,38 έως Χ.Θ. 1+588,20 (βλέπε συν. σκαρίφημα - σχέδιο 2).

ιιι) Η παρούσα εργολαβία περιλαμβάνει: α) την διάνοιξη της σήραγγας από Χ.Θ. 0+100 έως Χ.Θ. 1+444,47, β) την κατασκευή της οριστικής επένδυσης της σήραγγας από Χ.Θ. 1+588,20 έως Χ.Θ. 2+211,51 και γ) την κατασκευή της οριστικής επένδυσης του τμήματος από Χ.Θ. 0+100 έως Χ.Θ. 1+445,38 σύμφωνα με τα συμβατικά τεύχη (βλέπε συν. σκαρίφημα - σχέδιο 3).

ιιιι) Η οριστική επένδυση της σήραγγας από Χ.Θ. 1+588,20 έως Χ.Θ. 2+211,51 ολοκληρώθηκε από την ΕΛΤΕΡ ΑΤΕ στις 21/7/2012. Η σκυροδέτηση του τμήματος αυτού έγινε από την πλευρά της εξόδου της σήραγγας, σύμφωνα με τα συμβατικά τεύχη (βλέπε συν. σκαρίφημα - σχέδιο 3).

ιιιιι) Η διάνοιξη του τμήματος από Χ.Θ. 0+100 έως Χ.Θ. 1+444,47 έχει ολοκληρωθεί.

ιιιιιι) Η κατασκευή της τελικής επένδυσης της σήραγγας από Χ.Θ. 0+100 (είσοδος σήραγγας) έως Χ.Θ. 1+445,38 προβλέπεται να γίνει από την Χ.Θ. 1+445,38 προς την είσοδο με διέλευση των μέσων και του προσωπικού της σκυροδέτησης από την πλευρά της εισόδου της σήραγγας (Χ.Θ. 0+100), σύμφωνα με τα συμβατικά τεύχη.

ιιιιιιι) Στις 29/11/2012 συνέβη μετακίνηση της δεξιάς παρειάς του κελύφους της προσωρινής υποστήριξης της σήραγγας υδροληψίας του έργου για μήκος 14μ (από ΧΘ 1+099 έως ΧΘ 1+113) με αποτέλεσμα να διακοπεί η δυνατότητα προσπέλασης στο εσωτερικό της σήραγγας από την πλευρά εισόδου της (βλέπε συν. σκαρίφημα - σχέδιο 4).

β) ΤΟ ΑΙΤΙΟ

Το φαινόμενο αυτό ήταν απρόβλεπτο και αδύνατο να προβλεφτεί στο χρόνο κατάρτισης της αρχικής σύμβασης και στην οριστική μελέτη και δεν μπορούσε να προβλεφθεί, δεδομένου ότι αφορά γεγονότα μεταγενέστερα του χρόνου σύνταξης της μελέτης του έργου και της σύναψης της αρχικής σύμβασης.

Για την άμεση αντιμετώπιση του σε εξέλιξη Φαινομένου και την αποτροπή περαιτέρω βλαβών στο ήδη εκτελεσμένο έργο, ζητήθηκε από τον ανάδοχο να συντάξει άμεσα μελέτη αποκατάστασης της βλαφθείσας περιοχής.

Διαπιστώθηκε ότι για την σκυροδέτηση της τελικής επένδυσης της σήραγγας από ΧΘ 1 + 113 έως ΧΘ 1+445, η οποιαδήποτε εργασία πρέπει να γίνει από την πλευρά της εξόδου και με την υποχρεωτική διέλευση των μέσων και του προσωπικού της σκυροδέτησης από την ήδη τελικώς σκυροδετημένη διατομή (από την έξοδο της σήραγγας προς τη βλάβη - βλέπε συνημμένο σκαρίφημα - σχέδιο 5).

Άμεσα συντάχθηκε μελέτη από την GEODATA ENGINEERING SpA, που αφορούσε στην αξιολόγηση των συνθηκών υπερφόρτισης και βλάβης του κελύφους της άμεσης υποστήριξης της σήραγγας υδροληψίας του φράγματος, στις τεχνικές προτάσεις ενίσχυσης της υπερφορτισμένης προσωρινής υποστήριξης της σήραγγας και στην οριστική μελέτη επαναδιάνοιξης και άμεσης υποστήριξης του πλήρως βλαφθέντος τμήματος της, η οποία εγκρίθηκε με την 380/ΚΕ 1430/1-3-2013 απόφαση ΓΓΔΕ. Με την μελέτη έγινε:

1. Γεωτεχνική αξιολόγηση της κατάστασης του υπερφορτισμένου κελύφους της άμεσης υποστήριξης μεταξύ Χ.Θ. 0+860 και Χ.Θ. 1+246 και για μεν τα τμήματα της υπερφορτισμένης φέρουσας υποστήριξης

προτείνονται άμεσες ενισχυτικές παρεμβάσεις τριών τύπων (Α, Β, και C), που συνίστανται από: α) Εφαρμογή συστηματικά κανάβου 1,5x1,5μ αποστραγγιστικών οπών μήκους 3,0μ, β) Τοποθέτηση συστηματικά κανάβου 1,5x1,5μ αγκυριών βράχου μήκους 2,5μ, γ) Εφαρμογή πρόσθετης στρώσης ινοπλισμένου εκτοξευομένου σκυροδέματος ελάχιστου πάχους 3εκ και μέσου γενικευμένου 8εκ και δ) εφαρμογή ελαφρά ανάστροφου τόξου πυθμένα σήραγγας από σκυρόδεμα κατηγορίας C20/25, πάχους 20εκ ενισχυμένου με διπλό δομικό πλέγμα TI 88.

2. Στο τμήμα της κύριας βλάβης από τη Χ.Θ. 1+099 μέχρι τη Χ.Θ. 1 + 113 σε μήκος 14 μ η δεξιά παρειά του κελύφους της προσωρινής υποστήριξης μετακινήθηκε προς το εσωτερικό της σήραγγας κατά 1,20 μ έως 2,00 μ με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η πρόσβαση προς το εσωτερικό της σήραγγας (από την πλευρά της εισόδου) για τη συνέχιση των εργασιών και την επιπρόσθετη ζώνη σε μήκος 30 μ ένθεν και εκείθεν της ήδη παραμορφωμένης ζώνης, παρατηρήθηκαν ενδείξεις υπερφόρτωσης του κελύφους της προσωρινής υποστήριξης της σήραγγας με ρωγμές (κάθε είδους), αποφλοιώσεις του εκτοξευομένου σκυροδέματος, παραμόρφωση πλαισίων κλπ, γεγονός που καταδεικνύει ότι το φαινόμενο είναι σε εξέλιξη με εν δυνάμει επέκταση των παραμορφώσεων σε μεγαλύτερο μήκος της σήραγγας και για τους λόγους αυτούς απαιτείται η άμεση αντιμετώπιση του φαινομένου, αναχαίτιση αυτού και αντικατάσταση της παραμορφωθείσας ζώνης της σήραγγας

Για την αντιμετώπιση του ανώτερου προβλήματος εκπονήθηκε οριστική μελέτη επαναδιάνοιξης και άμεσης υποστήριξης, κατά την οποία προτείνεται η πλήρης ανακατασκευή του κελύφους της σήραγγας, με εφαρμογή της προτεινόμενης κατηγορίας υποστήριξης R, η οποία προβλέπει εκσκαφή σε δύο φάσεις (άνω τμήμα και ανάστροφο τόξο), καθώς και την τοποθέτηση των παρακάτω μέτρων υποστήριξης: Πλαίσια HEB120/0.7m, 18cm ινοπλισμένο εκτοξευόμενο σκυρόδεμα, αγκύρια βράχου και αγκύρια στήριξης πλαισίου, εφαρμογή δοκών προπορείας ελαφρού τύπου για την προϋποστήριξη του μετώπου της επαναδιάνοιξης, αποστραγγιστικές οπές και εφαρμογή ανάστροφου τόξου από σκυρόδεμα ταχείας πήξεως ενισχυμένου με δύο βαριά δομικά πλέγματα. Η σύνδεση του ανάστροφου τόξου με τις παρειές επιτυγχάνεται μέσω των δομικών πλεγμάτων, τα οποία τοποθετούνται στο κάτω μέρος των παρειών και στη συνέχεια οι αναμονές τους ενσωματώνονται στο ανάστροφο τόξο.

Όλες οι πρόσθετες εργασίες που αφορούν στην αποκατάσταση της προκληθείσας βλάβης του κελύφους της προσωρινής υποστήριξης της σήραγγας σχεδιάστηκαν για να μην επεκταθεί η εξέλιξη του φαινομένου ένθεν και εκείθεν αυτής, καθώς και για την άμεση ενίσχυση της προσωρινής υποστήριξης της σήραγγας στη υπερφορτωμένη περιοχή, κρίνονται δε επείγουσες και αναγκαίες για την αποτροπή πρόκλησης περαιτέρω βλαβών. Επισημαίνουμε ότι η αυξημένη κατείσδυση υδάτων στην περιοχή της μεταβατικής ζώνης, η οποία από τη φύση της είναι έντονα διατηρημένη και παρουσιάζει πολύ χαμηλά γεωτεχνικά χαρακτηριστικά, αυξάνει την υδραυλική πίεση πόρων και τα μη προβλέψιμα φαινόμενα ερπυσμού που βρίσκονται σε εξέλιξη επι του κελύφους της προσωρινής υποστήριξης της σήραγγας, καθιστούν το φαινόμενο δυναμικό και επιβάλλουν την άμεση αντιμετώπιση του. Σημειώνεται ότι το φαινόμενο ερπυσμού σε τέτοιου είδους βραχομάζες είναι φαινόμενο μη προβλέψιμο και είναι αδύνατο εκ τω προτέρων να εκτιμηθούν οι μεταβολές τάσεων και παραμορφώσεων σε συνάρτηση με την χρονική παράμετρο.

Για την αντιμετώπιση των παραπάνω φαινομένων και βλαβών εγκρίθηκε με την αρ. πρωτ. 405/ΚΕ 1430/11-3-2013 απόφαση της ΓΓΔΕ η εκτέλεση πρόσθετων επείγουσών εργασιών σύμφωνα με το άρθρο 56 του Ν 3669/2008, που αφορούν την αποκατάσταση της μερικής αστοχίας του κελύφους προσωρινής υποστήριξης της σήραγγας υδροληψίας και την ενίσχυση του τμήματος του υπερφορτισμένου κελύφους της σήραγγας, την αποκατάσταση των βλαβών καθώς και την επαναδιάνοιξη και άμεση υποστήριξη του πλήρως αστοχημένου τμήματος της σήραγγας.

Τον Ιούνιο του 2013 ο μελετητής επανήλθε με νέα έκθεση του (υποβλήθηκε στη υπηρεσία στις 8/7/2013) με την οποία διαπιστώνει ότι το φαινόμενο είναι σε εξέλιξη και ότι απαιτούνται άμεσες ενέργειες για τον περιορισμό της επέκτασης των μετακινήσεων, όπου παρατηρήθηκαν οι μεγάλες μετακινήσεις. Έτσι για την άμεση αντιμετώπιση του φαινομένου στα τμήματα που γειτνιάζουν με το βλαφθέν τμήμα α) από Χ.Θ. 1+089 έως Χ.Θ. 1+095 και β) από Χ.Θ. 1+097 έως Χ.Θ. 1+121, ο μελετητής προτείνει την πλήρη εφαρμογή των μέτρων που προβλέπονται στη μελέτη ενίσχυσης και αποκατάστασης των βλαβών και επανακατασκευή του κελύφους της σήραγγας με εφαρμογή υποστήριξης τύπου R.

Επιπρόσθετα, για το τμήμα από Χ.Θ. 1+121 μέχρι τη Χ.Θ. 1+346 οι παραμορφώσεις (διαπιστωθείσες με την έκθεση του Μάιου 2013) του κάτω τμήματος της προσωρινής υποστήριξης και ειδικά των ποδαρικών των χαλύβδινων πλαισίων συντέλεσαν ούτως ώστε σήμερα η διατομή του κάτω τμήματος του κελύφους της άμεσης υποστήριξης να βρίσκεται εκτός της θεωρητικής στατικής διατομής της τελικής επένδυσης. Συνεπώς, είτε, θα πρέπει να γίνουν εκτεταμένες παρεμβάσεις αποκατάστασης με σημαντικές επανεκκαφές στο κάτω μέρος της διατομής πριν από την σκυροδέτηση της τελικής επένδυσης από οπλισμένο σκυρόδεμα, με σημαντικό κίνδυνο αποσταθεροποίησης μεγάλου μέρους της περιβάλλουσας βραχομάζας της σήραγγας, είτε εναλλακτικά, που κρίνεται από γεωτεχνική άποψη προτιμότερο, να γίνει αποδοχή μιας γεωμετρικά ελαφρότερα μικρότερης διατομής (όπου βέβαια θα απαιτηθεί διαφορετικός σιδηρότυπος για την σκυροδέτηση) τελικής επένδυσης από οπλισμένο σκυρόδεμα. Μετά από σχετική εντολή της υπηρεσίας ο ανάδοχος συνέταξε τροποποιητική οριστική μελέτη της τελικής επένδυσης από σκυρόδεμα στο υπερφορτισμένο τμήμα της σήραγγας για το τμήμα από Χ.Θ. 1+113 έως Χ.Θ. 1+345, μήκους 232μ. Σύμφωνα με την εν λόγω μελέτη η προτεινόμενη διατομή περιορίζει το πλάτος ροής κατά 0,30μ αφού το συμβατικό εγκεκριμένο είναι 2,90μ και το προτεινόμενο 2,60μ. Η ως άνω τροποποιητική μελέτη εγκρίθηκε με την ΑΠ 2841/ΚΕ 1430/13-12-2013 απόφαση ΓΓΔΕ.

Οι λόγοι που κατέστησαν αναγκαία την τροποποίηση της οριστικής μελέτης της τελικής επένδυσης της σήραγγας προκύπτουν από την ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης των μη προβλέψιμων φαινομένων ερπυσμού που βρίσκεται σε εξέλιξη επι του κελύφους της προσωρινής υποστήριξης της σήραγγας, όπως προκύπτει από τις εκθέσεις Δεκεμβρίου 2012 και Ιουνίου 2013 του εμπειρογνώμονα GEODATA ENGINEERING SpA. Σημειώνουμε ότι το φαινόμενο ερπυσμού είναι φαινόμενο μη προβλέψιμο και είναι πρακτικά αδύνατο εκ των προτέρων να εκτιμηθούν οι μεταβολές τάσεων και παραμορφώσεων σε συνάρτηση με την χρονική παράμετρο.

ν) ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Στην 2^η ΣΣΕ έχουν περιληφθεί όλες οι εργασίες που προβλέπονται να γίνουν με τις μελέτες που εγκρίθηκαν:

Α. Για την σήραγγα Υδροληψίας

-με την 380/ΚΕ 1430/1-3-2013 απόφαση ΓΓΔΕ και αφορά το υπερφορτισμένο τμήμα του κελύφους της σήραγγας, και

-με την 2841/ΚΕ 1430/13-12-2013 απόφαση ΓΓΔΕ και αφορά την τροποποίηση της διατομής της τελικής επένδυσης της σήραγγας στο τμήμα Χ.Θ. 1+113 έως Χ.Θ. 1+345

Για την αντιμετώπιση των εργασιών που εγκρίθηκαν με τις παραπάνω εγκριθείσες μελέτες εγκρίθηκε με την **ΑΠ 405/ΚΕ 1430/11-3-2013** απόφαση της ΓΓΔΕ η εκτέλεση πρόσθετων επειγουσών εργασιών σύμφωνα με το άρθρο 56 του Ν 3669/2008 δαπάνης 210.047,54 € καθώς και με την **ΑΠ 2971/ΚΕ 1430/19-12-2013** απόφαση της ΓΓΔΕ η εκτέλεση πρόσθετων επειγουσών εργασιών σύμφωνα με το άρθρο 56 του Ν 3669/2008, που αφορούν την αποκατάσταση της μερικής αστοχίας του κελύφους προσωρινής υποστήριξης της σήραγγας υδροληψίας, την ενίσχυση του τμήματος του υπερφορτισμένου κελύφους της σήραγγας, την αποκατάσταση των βλαβών, την επαναδιάνοιξη και άμεση υποστήριξη του πλήρως αστοχημένου τμήματος της σήραγγας καθώς και την σκυροδέτηση της τελικής επένδυσης για το τμήμα από Χ.Θ. 1+113 έως Χ.Θ. 1+445. Η δαπάνη των ως ανω προεγκρίσεων είναι 726.676,916 με ΓΕ&ΟΕ (350.506,59 € για τις εργασίες της κατολίσθησης + 376.170,32 € για τις εργασίες της σήραγγας)

Οι εργασίες της 2^{ης} ΣΣΕ αφορούν την επι πλέον δαπάνη για τις εργασίες σκυροδέτησης εντός της σήραγγας υδροληψίας στη περιοχή από Χ.Θ. 1+113 έως Χ.Θ. 1+445 για την αντιμετώπιση του φαινομένου υπερφόρτωσης και αστοχίας του κελύφους και της τελικής επένδυσης, που θα κατασκευαστούν από την πλευρά της εξόδου και με την υποχρεωτική διέλευση των μέσων και του προσωπικού της σκυροδέτησης από την ήδη τελικώς σκυροδετημένη διατομή (από την έξοδο της σήραγγας προς τη θλάβη - βλέπε συνημμένο σκαρίφημα - σχέδιο 5), λόγω της αδυναμίας επικοινωνίας με το μέτωπο εισόδου της σήραγγας εξ αιτίας της θλάβης.

Οι εν λόγω εργασίες έχουμε την άποψη θα πρέπει να αρχίσουν και ολοκληρωθούν άμεσα, ώστε να παρεμποδιστούν περαιτέρω συγκλίσεις-παραμορφώσεις-αστοχίες στο ήδη υπερφορτισμένο τμήμα της σήραγγας από την έντονη διαβρωτική και αποσταθεροποιητική επίδραση των υδάτων που θα εισρεύσουν κατά την επερχόμενη υγρά περίοδο.

B. Για την κατολίωση

- με την με αρ. πρωτ. 526/ΚΕ 1430/12-4-2011 απόφαση της ΓΓΔΕ, εγκρίθηκε η εκτέλεση πρόσθετων επειγουσών εργασιών δαπάνης 162.851,33 € σύμφωνα με άρθρο 56, του Ν.3660/2008 (ΚΔΕ).
- Με την αρ, πρωτ. **1900/ΚΕ 1430/12-9-2012** απόφαση της ΓΓΔΕ, εγκρίθηκε η εκτέλεση πρόσθετων επειγουσών εργασιών, σύμφωνα με το άρθρο 56 του Ν.3669/2008, δαπάνης 130.472,84 €.
- με την **ΑΠ 2971/ΚΕ 1430/19-12-2013** απόφαση της ΓΓΔΕ εγκρίθηκε η εκτέλεση πρόσθετων επειγουσών εργασιών σύμφωνα με το άρθρο 56 του Ν 3669/2008, που αφορούν την αποκατάσταση της κατολίωσης του δεξιού αντερείσματος. Η δαπάνη των ως ανω προεγκρίσεων είναι 726.676,91€ με ΓΕ&ΟΕ (350.506,59 € για τις εργασίες της κατολίωσης και 376.170,32 € για τις εργασίες της σήραγγας)”.
.....

3.β Στο με αρ. πρωτ. 892/12.05.2014 έγγραφο του Προϊσταμένου Τ.Κ.Ε, το οποίο απεστάλη στην Αρχή κατόπιν αιτήματος της, αναφέρεται μεταξύ άλλων:

“B. Με την 1η ΣΣΕ επρόκειτο να αντιμετωπισθεί η κατολίωση που έγινε στο δεξί αντέρεισμα του φράγματος Αχυρών με την κατασκευή οπλισμένου επιχώματος.

Με την 2η ΣΣΕ (της οποίας εκκρεμεί η έγκριση) ολοκληρώνεται η αντιμετώπιση της κατολίωσης του δεξιού αντερείσματος και επίσης αντιμετωπίζεται στο σύνολο της η αστοχία που επισυνέβει σε τμήμα της σύραγγας υδροληψίας του έργου.”

.....

“Δ. ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΠΡΟΣΘΕΤΩΝ ΕΠΕΙΓΟΥΣΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 1Η ΣΣΕ

Η 526/ΚΕ1430/12-4-2011 Προέγκριση αφορά εργασίες στην κατολίωση δεξιού αντερείσματος. Οι εργασίες ξεκίνησαν τον Μάιο του 2011 (όπως προκύπτει από την 43^η Πιστοποίηση) και τελείωσαν τον Ιανουάριο του 2013 (53^η Πιστοποίηση).

Η 1900/ΚΕ 1430/28-9-2012 Προέγκριση αφορά επίσης εργασίες στην κατολίωση του δεξιού αντερείσματος. Οι εργασίες ξεκίνησαν τον Οκτώβριο του 2012 (49^η Πιστοποίηση) και τελείωσαν τον Σεπτέμβριο του 2013 (όπως προκύπτει από την 67^η Πιστοποίηση).

Η 405/ΚΕ 1430/11-3-2013 Προέγκριση αφορά εργασίες προσωρινής υποστήριξης του βλαφθέντος τμήματος της σήραγγας υδροληψίας καθώς και αποκατάσταση του αστοχημένου τμήματος της σήραγγας. Οι εργασίες ξεκίνησαν τον Μάρτιο του 2013 (όπως προκύπτει από την 55^η Πιστοποίηση). Η πορεία των εργασιών φαίνεται στις παρακάτω Πιστοποιήσεις :

Στην 65^η Πιστοποίηση (Αύγουστος 2013), είχε εκτελεστεί το 60% του αντικειμένου της προέγκρισης.

Στην 67^η Πιστοποίηση (Σεπτέμβριος του 2013), είχε εκτελεστεί το 74% του αντικειμένου

Στην 71^η Πιστοποίηση (Νοέμβριος του 2013), είχε εκτελεστεί το 81% του αντικειμένου και

Στην 81^η Πιστοποίηση (Απρίλιος του 2014), είχε εκτελεστεί το 85% του αντικειμένου

Η 2971/ΚΕ 1430/19-12-2013 Προέγκριση αφορά εργασίες τόσο στην κατολίωση του δεξιού αντερείσματος όσο και στην σήραγγα υδροληψίας του έργου. Οι εργασίες αυτές ξεκίνησαν τον Δεκέμβριο του 2013 (όπως προκύπτει από την 71^η Πιστοποίηση) και μέχρι τον Δεκέμβριο του 2014 (όπως προκύπτει από την 81^η Πιστοποίηση), έχει εκτελεστεί το 87,3% του αντικειμένου της προέγκρισης.”

.....

“Η συνολική δαπάνη των πρόσθετων επειγουσών εργασιών του ως άνω πίνακα που ανέρχεται σε **1.230.068,63 €** (χωρίς Φ.Π.Α) περιλαμβάνεται εξ ολοκλήρου στην υπό έγκριση 2η ΣΣΕ. Με τον τρόπο αυτό, αποδεσμεύονται τα απρόβλεπτα του 3^{ου} ΑΠΕ και του 1^{ου} ΑΠΕ της 1^{ης} ΣΣΕ αφού οι προεγκρίσεις που εγκρίθηκαν με τις υπ’ αριθμ. αποφάσεις της Γ.Γ.Δ.Ε. : **526/ΚΕ 1430/12-4-2011** και **1900/ΚΕ 1430/28-9-2012** απορροφούσαν τα απρόβλεπτα του 1^{ου} ΑΠΕ της 1^{ης} ΣΣΕ και η υπ’ αριθμ. απόφαση προέγκρισης **405/ΚΕ 1430** απορροφούσε τα απρόβλεπτα του 3^{ου} ΑΠΕ.

Όλες οι εργασίες που συμπεριλαμβάνονται στη 2^η ΣΣΕ προέκυψαν από τις τροποποιήσεις των σχετικών μελετών και αφορούν την αποκατάσταση της κατολίωσης του δεξιού αντερείσματος, καθώς και των απρόβλεπτων εργασιών για την αποκατάσταση της βλάβης στη σήραγγα υδροληψίας και για την ενίσχυση

του κελύφους της σήραγγας για την αποτροπή επέκτασης αστοχιών, θεωρούνται δε σύμφωνα με τις σχετικές τροποποιήσεις των αντίστοιχων μελετών ως **“συμπληρωματικές εργασίες λόγω απρόβλεπτων καταστάσεων.”**

II. Νομικό πλαίσιο

4. Σύμφωνα με τις διατάξεις της υποπερ. δδ της περ. γ της παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 4013/2011 (ΦΕΚ 204/τ.Α) όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 61 του ν. 4146/2013 (ΦΕΚ 90/τ.Α) και ισχύει, ορίζεται: **“Οι αποφάσεις των αναθέτουσών Αρχών που αφορούν προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης για την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 παρ. 3 του π.δ. 59/2007 και των άρθρων 24 και 25 του π.δ. 60/2007, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, εκδίδονται μετά από σύμφωνη γνώμη της Αρχής, εφόσον οι συμβάσεις αυτές εμπíπτουν, λόγω της εκτιμώμενης αξίας τους, στο πεδίο εφαρμογής των ανωτέρω προεδρικών διαταγμάτων. Η εν λόγω αρμοδιότητα ασκείται μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την περιέλευση του σχεδίου απόφασης στην Αρχή, συνοδευόμενου από όλα τα στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, με μέριμνα της αναθέτουσας αρχής...”**

5. Σύμφωνα με το άρθρο 6 του π.δ/τος 60/2007 (ΦΕΚ 64/τ.Α) με τίτλο **«Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ...»** το εν λόγω π.δ. **«εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που δεν εξαιρούνται, δυνάμει των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 16, 17 και 9 έως 15, και των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα ακόλουθα κατώτατα όρια : [...] γ) 5.278.000 € για τις δημόσιες συμβάσεις έργων [...]»**.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κανονισμού της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2013 με αρ. 1336/2013 (ΕΕ), για την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/ΕΚ, 2004/18/ΕΚ και 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσον αφορά τα κατώτατα όρια εφαρμογής τους κατά τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων, το ως άνω ποσό αναπροσαρμόστηκε, με έναρξη ισχύος στις 01-01-2014, σε 5.186.000,00€.

6. Στην παρ. 1 του άρθρου 8 του π.δ/τος 60/2007 (ΦΕΚ 64/Α), ορίζεται: **“ Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας δημόσιας σύμβασης βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, εκτός ΦΠΑ, όπως προσδιορίζεται από την αναθέτουσα αρχή. Στον υπολογισμό αυτό, λαμβάνεται υπόψη το εκτιμώμενο συνολικό ποσό, συμπεριλαμβανομένων τόσο του τυχόν προβλεπόμενου δικαιώματος προαίρεσης όσο και των τυχόν παρατάσεων της σύμβασης...”**

7. Στο άρθρο 25 του ιδίου π.δ/τος, ορίζεται ότι: **«Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν τις δημόσιες συμβάσεις τους προσφεύγοντας σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, χωρίς να προηγείται δημοσίευση σχετικής προκήρυξης, στις ακόλουθες περιπτώσεις [...]**

“4. Προκειμένου για δημόσιες συμβάσεις έργων και υπηρεσιών: α) όταν αφορούν συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχικώς κατακυρωθείσα μελέτη ούτε στην αρχική σύμβαση και τα οποία, λόγω μη προβλέψιμων περιστάσεων, κατέστησαν αναγκαία για την εκτέλεση των εργασιών ή της υπηρεσίας, όπως περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάθεση γίνεται στον οικονομικό φορέα που εκτελεί τις υπηρεσίες αυτές ή την υπηρεσία αυτή, εφόσον τα συμπληρωματικά έργα ή οι υπηρεσίες είτε δεν μπορούν, από τεχνική ή οικονομική άποψη, να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές είτε μπορούν να διαχωριστούν από την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, πλην όμως είναι απόλυτα αναγκαία για την ολοκλήρωσή της. Το σωρευτικό ποσό των συναπτομένων συμβάσεων συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης, ...»

8. Στο άρθρο 56 **“Επείγουσες πρόσθετες εργασίες”** του ν. 3669/2008 (ΦΕΚ 116/Α) με τίτλο **“Κύρωση της κωδικοποίησης της νομοθεσίας κατασκευής δημόσιων έργων”**, ορίζεται: **“ Αν υπάρχει ανάγκη να εκτελεστούν επείγουσες πρόσθετες εργασίες μπορεί να εγκριθεί από την προϊσταμένη αρχή η εκτέλεσή τους πριν από τη σύνταξη Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών. Για την έγκριση αυτή η διευθύνουσα υπηρεσία**

συντάσσει τεχνική περιγραφή των εργασιών, με αιτιολόγηση του επείγοντος και εκτίμηση της δαπάνης, με βάση τις συμβατικές τιμές μονάδας ή ενδεικτικές τιμές για τυχόν νέες εργασίες. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις εργασίες αυτές, που επιτρέπεται να περιλαμβάνονται στις σχετικές πιστοποιήσεις και πριν από την έγκριση Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών και που ενσωματώνονται στον επόμενο Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών. Οι εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχει εγκεκριμένη νέα τιμή περιλαμβάνονται στους σχετικούς λογαριασμούς με τις ενδεικτικές τιμές μειωμένες κατά είκοσι τοις εκατό (20%).”

9. Στο άρθρο 57 “Αυξομειώσεις εργασιών - νέες εργασίες” του ως άνω νόμου, ενοιολογικά ταυτόσημου με το άρθρο 25 παρ.4, ορίζεται: «...1. Το έργο εκτελείται σύμφωνα με τη σύμβαση και τα τεύχη και σχέδια που τη συνοδεύουν. Ο φορέας κατασκευής του έργου έχει το δικαίωμα, αν προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών, που δεν περιλαμβάνονται στο αρχικό ανατεθέν έργο ούτε στην πρώτη συναφθείσα σύμβαση και οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων κατά την εκτέλεση του έργου, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, να συνάπτει σύμβαση με τον ανάδοχο του έργου, με την προϋπόθεση ότι οι συμπληρωματικές εργασίες δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές ή όταν αυτές οι εργασίες, μολονότι μπορούν να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση, είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της. Το συνολικό ποσό των συμβάσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσοστό του πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της αρχικής σύμβασης, στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και η αμοιβή για τη σύνταξη των τυχόν απαιτούμενων μελετών για τις συμπληρωματικές εργασίες. Η εκτέλεση των συμπληρωματικών εργασιών είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο του έργου και, προκειμένου να υπογραφεί η σύμβαση για την εκτέλεσή τους, απαιτείται γνώμη του οικείου τεχνικού συμβουλίου. Για τον καθορισμό τιμών μονάδας στις εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης λαμβάνονται οι τιμές της αρχικής σύμβασης και για τον κανονισμό τιμών μονάδας στις νέες εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης εφαρμόζονται οι παράγραφοι 5, 6 και 7 (...)”.

III. Νομική Εκτίμηση

10. Το υπό εξέταση αίτημα της ΕΥΔΕ/ΟΣΥΕ αφορά στη σύναψη 2ης Συμπληρωματικής Σύμβασης έργου με την έννοια της περίπτωσης (β) της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του π.δ/τος 60/2007, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη της οποίας ανέρχεται στο ποσό των **2.344.894,31€** (χωρίς ΦΠΑ 23%). Δεδομένου ότι η ΕΥΔΕ/ΟΣΥΕ αιτείται τη σύμφωνη γνώμη της Αρχής, προκειμένου να υπογράψει την εν λόγω Συμπληρωματική Σύμβαση σε ήδη εκτελούμενο έργο, προϋπολογισμού δημοπράτησης **29.415.825,46€**, ο οποίος υπερβαίνει το ποσό των κατωτάτων ορίων δημοσίων συμβάσεων έργων που τίθενται με το άρθρο 6 του π.δ/τος 60/2007, όπως αυτά αναθεωρήθηκαν (βλ. παρ. 5 της παρούσης), σε συνδυασμό με την παρ. 1 του άρθρου 8 του ιδίου π.δ/τος περί μεθόδου υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας δημόσιας σύμβασης (βλ. παρ. 6 της παρούσης) και επειδή η εν λόγω υποβαλλόμενη 2η ΣΣΕ αποτελεί παρακολούθημα της αρχικής σύμβασης, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής κατ’ άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ’ υποπερ. δδ’ του Ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για την παροχή σύμφωνης γνώμης.

11. Σύμφωνα με πάγια νομολογία του ΔΕΕ, η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 30 και 31 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ (αντίστοιχα άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007) περιπτώσεις (βλ. σχετικώς ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C-337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56). Συναφώς επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζόμενων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συσταλτικής ερμηνείας.

Όπως παγίως έχει κριθεί από τη νομολογία, προκειμένου η οδηγία 2004/18/ΕΚ να μην απολέσει την πρακτική αποτελεσματικότητά της, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές τους δεν επιτρέπεται να προβλέπουν περιπτώσεις προσφυγής στη διαδικασία με διαπραγμάτευση που δεν προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία ή να συνοδεύουν τις ρητώς προβλεπόμενες από την οδηγία αυτή περιπτώσεις με νέους όρους που έχουν ως αποτέλεσμα να καθιστούν

ευκολότερη την προσφυγή στην εν λόγω διαδικασία (βλ. ΔΕΕ, αποφάσεις της 18^{ης} Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28^{ης} Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, σκέψη 13 και της 13^{ης} Ιανουαρίου 2005, C-84/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας, Συλλ. 2005, I-13947, σκέψη 48). Το δε βάρος απόδειξης της ύπαρξης εξαιρετικών περιστάσεων που δικαιολογούν την παρέκκλιση φέρει εκείνος ο οποίος τις επικαλείται (βλ. Δ.Ε.Κ. απόφαση της 14.9.2004, Υπόθεση C-385/02, απόφαση της 18.5.1995, Υπόθεση C-57/94, απόφαση της 12.1.1994, Υπόθεση C-296/92, απόφαση της 17.11.1993, Υπόθεση C-71/02, απόφαση της 10.3.1987, Υπόθεση C-199/85, Υπόθεση C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας).

12. Ειδικότερα, η εφαρμογή του άρθρου 25 παρ. 4 περ. α του π.δ. 60/2007, στη βάση του οποίου παρέχεται η δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να συνάπτουν συμπληρωματικές δημόσιες συμβάσεις έργων ή υπηρεσιών με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, προϋποθέτει σωρευτικά τα κάτωθι:

α) να αφορούν συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες που δεν περιλαμβάνονταν στην αρχικώς κατακυρωθείσα μελέτη, ούτε στην αρχική σύμβαση,

β) να κατέστησαν, λόγω μη προβλέψιμων περιστάσεων, αναγκαία για την εκτέλεση των εργασιών ή της υπηρεσίας, όπως περιγράφεται στην αρχική σύμβαση,

γ) η ανάθεση να γίνεται στον οικονομικό φορέα που εκτελεί τις υπηρεσίες αυτές ή την υπηρεσία αυτή,

δ) τα συμπληρωματικά έργα ή οι υπηρεσίες να μην μπορούν, από τεχνική ή οικονομική άποψη, να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργηθούν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές, είτε να μπορούν να διαχωριστούν από την εκτέλεση της αρχικής σύμβασης, πλην όμως να είναι απόλυτα αναγκαία για την ολοκλήρωσή της.

ε) το σωρευτικό ποσό των συναπτομένων συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών, να μην υπερβαίνει το 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης.

13. Όπως παγίως έχει κριθεί, ως «απρόβλεπτες περιστάσεις» θεωρούνται αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ανάγονται στο χρόνο κατάρτισης της αρχικής σύμβασης και παρότι η μελέτη (οριστική ή προμελέτη) με βάση την οποία προσδιορίσθηκε το τεχνικό αντικείμενο του έργου, υπήρξε πλήρης και ακριβής, αντικειμενικά δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν, σύμφωνα με τους κανόνες της ανθρώπινης εμπειρίας και λογικής και να ενταχθούν στο αρχικό έργο και τη συναφθείσα σύμβαση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση του απρόβλεπτου δεν πρέπει να απορρέουν από δική τους ευθύνη, το δε βάρος απόδειξης περί του ότι συντρέχουν όντως οι έκτακτες περιστάσεις που δικαιολογούν την προσφυγή στη διαδικασία αυτή το φέρει εκείνος ο οποίος τις επικαλείται (βλ. ενδεικτικά Ελ. Συν. Ε' Κλιμάκιο Πράξη 610/2011 και αποφ. VI Τμ. 705/2012, 2066/2010, 3359, 3357, 2502, 1780/2009). Περαιτέρω, δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να θεωρηθούν ως «συμπληρωματικές εργασίες» οφειλόμενες σε απρόβλεπτα γεγονότα εκείνες που αφορούν σε επέκταση του τεχνικού αντικειμένου του έργου ή στη βελτίωση της ποιότητάς του, καθόσον είναι ανεπίτρεπτη η εκ των υστέρων μεταβολή του αντικειμένου του έργου που δεν ήταν γνωστή στο σύνολο των διαγωνιζομένων, κατά την υποβολή της προσφοράς τους, και δεν αποτέλεσε τη βάση της διαδικασίας ανάδειξης αναδόχου (βλ. πράξ. VI Τμ. 98, 192, 197, 216 και 232/2006, 108/2007, απόφ. VI Τμ. 2069/2010), ή οφείλονται σε έλλειψη επιμέλειας της αναθέτουσας αρχής (πβλ. πράξ. Ε' Κλιμ. 259, 355/2008, 228/2009).

14. Εν προκειμένω, από τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης αναφορικά με τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 25 παρ. 4 περ. α του π.δ. 60/2007, ως αναλύθηκαν στην παρ. 12 της παρούσης, προκύπτουν τα ακόλουθα:

Κατ' αρχήν, στο αίτημα της Αναθέτουσας Αρχής για τη σύναψη της 2ης ΣΣΕ, δαπάνης **2.344.894,31€** χωρίς ΦΠΑ, περιλαμβάνονται εργασίες που προέκυψαν από τις τροποποιήσεις των σχετικών μελετών και αφορούν την αποκατάσταση της κατολίσθησης του δεξιού αντερείσματος καθώς και την αποκατάσταση της βλάβης στη σήραγγα υδροληψίας και την ενίσχυση του κελύφους της σήραγγας για την αποτροπή επέκτασης αστοχιών (βλ. τελευταία παρ. του στοιχείου 3β. της παρούσης).

α) Από τις ανωτέρω εργασίες, ένα μέρος εγκρίθηκε με τις Αποφάσεις ΓΓΔΕ με αρ. πρωτ.: i) 526/ΚΕ 1430/12.04.2011, (βλ. στοιχείο 2.γ της παρούσης), ii) 1900/ΚΕ 1430/28.09.2012, δαπάνης 130.472,84€ (βλ. στοιχείο 2.δ της παρούσης), iii) 405/ΚΕ 1430/11.03.2013, δαπάνης 210.047,54€ (βλ. στοιχείο 2.ε ανωτέρω) και iv) 2971/ΚΕ 1430/19.12.2013, δαπάνης 726.676,91€ (βλ. στοιχείο 2.η ανωτέρω), δηλαδή συνολικής δαπάνης 1.230.048,63€, έχουν ήδη ολοκληρωθεί σχεδόν στο σύνολό τους (βλ. στοιχείο 3.β της παρούσης), έχουν ήδη πιστοποιηθεί, όπως προκύπτει από τα στοιχεία των εντολών πληρωμών με αρ. 48/19-10-2012, 49/08-11-2012, 52/20-12-2012, 53/21-02-2013, 55/09-04-2013, 56/02-05-2013, 65/13-09-2013, 67/21-10-2013, 71/24-12-2013, 79/14-04-2014, 81/06-05-2014, και εξοφληθεί. Ως προς αυτές, διαπιστώνεται ότι αποτελούν τμήμα του αρχικού συμβατικού και οικονομικού αντικείμενου του έργου, όπως έχει διαμορφωθεί μετά την έγκριση του 3ου ΑΠΕ με τη χρήση επί ελασσον δαπανών της παρ. 4 του άρθρου 57 του ν. 3669/2008 ή/και του κονδυλίου των απροβλέπτων της παρ. 3 του ιδίου άρθρου και επομένως δεν δύνανται να ενταχθούν στην έννοια της Συμπληρωματικής Σύμβασης.

Περαιτέρω, σημειώνεται ότι η ανάγκη σύναψης της 2η ΣΣΕ, όπως αναφέρεται στο με αρ. πρωτ. 892/12.05.2014 έγγραφο της αιτούσης (βλ. στοιχείο 3.β της παρούσης), προκύπτει από την ανάγκη αποδέσμευσης των απροβλέπτων του 3ου και του 1ου ΑΠΕ της 1ης ΣΣΕ, γεγονός που ανάγεται στην οικονομική διαχείριση της σύμβασης και δεν δύναται να δικαιολογήσει την προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης (βλ. παράγραφο 11 της παρούσης).

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι για το σύνολο των υπό στοιχείο ανωτέρω εργασιών δεν πληρούται η πρώτη εκ των προϋποθέσεων νόμιμης εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 25 παρ. 4α του π.δ/τος 60/2007, οι οποίες θα πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά προκειμένου να δύναται νομίμως η αναθέτουσα αρχή να προσφύγει στην εξαιρετική διαδικασία με διαπραγμάτευση και εξ' αυτού του λόγου παρέλκει η εξέταση των λοιπών προϋποθέσεων.

β) Για τις λοιπές εργασίες, που προτείνεται να συμπεριληφθούν στην 2η ΣΣΕ, και όσον αφορά:

i. τις εργασίες αποκατάστασης της κατολίθησης στο δεξιό αντέρεισμα, δεν προκύπτει η πλήρωση της (β) προϋπόθεσης, να κατέστησαν δηλαδή αναγκαίες λόγω μη προβλέψιμων περιστάσεων προκειμένου να συμπεριληφθούν νομίμως στην υπό εξέταση 2η ΣΣΕ, δεδομένου ότι του υπό κρίση αιτήματος είχε προηγηθεί και η με αρ. 1η ΣΣΕ, συνολικού ποσού 5.056.431,29€, η οποία υπεγράφη στις 13.10.2010 κατόπιν εκπόνησης εκ μέρους του Αναδόχου και εν συνεχεία έγκρισης, με την με αρ.3843/ΠΕ/ΚΕ1430/30.07.2010 απόφαση ΓΓΔΕ, της επικαιροποίησης της υπάρχουσας εγκεκριμένης οριστικής μελέτης, στη βάση νέων γεωτεχνικών και γεωλογικών ερευνών στην περιοχή του δεξιού αντερείσματος. Κατά το χρόνο υπογραφής της 1ης ΣΣΕ ήταν ήδη γνωστά το φαινόμενο της κατολίθησης και η αύξηση των βροχοπτώσεων κατά τα προηγούμενα έτη (βλ. στοιχείο 3.α.Ι.δ της παρούσης) σε σχέση με το ύψος των βροχοπτώσεων κατά το χρόνο έγκρισης της αρχικής μελέτης και της σύναψης της αρχικής σύμβασης. Συνεπώς, ήταν δυνατή η ακριβέστερη εκτίμηση της συμπεριφοράς των γεωμαζών στη θέση του δεξιού αντερείσματος του φράγματος, ενώ δεν προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου μεταγενέστερη απρόβλεπτη μεταβολή των δεδομένων, ικανή να δικαιολογήσει την εκτέλεση των εν λόγω εργασιών που αφορούν στην αποκατάσταση της κατολίθησης στο δεξιό αντέρεισμα και προτείνεται να συμπεριληφθούν στην 2η ΣΣΕ. Συνεπώς, παρέλκει η εξέταση των λοιπών προϋποθέσεων.

Κατά τη γνώμη, όμως, των μελών κ.κ. Δ. Λουρίκα και Δ. Σταθακόπουλου, από τα στοιχεία του φακέλου προέκυψε ότι οι λοιπές εργασίες που αφορούν στην αποκατάσταση της κατολίθησης του δεξιού αντερείσματος δεν μπορούσαν να προβλεφθούν κατά τον χρόνο σύνταξης της αρχικής μελέτης, αφού το φαινόμενο της κατολίθησης εξελίχθηκε απρόβλεπτα και έντονα σε επόμενες χρονικές περιόδους, και οι εργασίες αυτές δεν μπορούν να διαχωριστούν τεχνικά ή οικονομικά από την κύρια σύμβαση.

ii. Για τις δε εργασίες στη σήραγγα υδροληψίας, προκύπτει η συνδρομή απρόβλεπτης περίπτωσης, καθόσον από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι στις 29.11.2012 συνέβη μετακίνηση της δεξιάς παρειάς του κελύφους της προσωρινής υποστήριξης της σήραγγας υδροληψίας του έργου, η οποία αποδίδεται στην αυξημένη κατείσδυση υδάτων στην περιοχή της μεταβατικής ζώνης, η οποία από τη φύση της είναι έντονα διατμημένη και παρουσιάζει πολύ χαμηλά γεωτεχνικά χαρακτηριστικά. Συνέπεια τούτων ήταν η αύξηση της υδραυλικής πίεσης πόρων και των μη προβλέψιμων φαινομένων ερπυσμού που βρίσκονται σε εξέλιξη επί του κελύφους της προσωρινής υποστήριξης της σήραγγας, καθιστώντας το φαινόμενο σε τέτοιου είδους βραχομάζες δυναμικό και μη προβλέψιμο, διότι δεν είναι δυνατή η εκ των προτέρων εκτίμηση των μεταβολών τάσεων και παραμορφώσεων σε συνάρτηση με την χρονική παράμετρο (βλ. στοιχείο 3.α.11.2 της παρούσης).

Όσον αφορά τις εργασίες στη σήραγγα υδροληψίας και στην πλήρωση των λοιπών προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 25 παρ. 4α, ως αυτές αναλύονται στην παρ. 12 της παρούσης, προκύπτει ότι ως προς την (α) προϋπόθεση, οι προτεινόμενες εργασίες αφορούν σε συμπληρωματικές εργασίες που δεν περιλαμβάνονταν στο φάκελο του έργου, στην αρχικώς κατακυρωθείσα μελέτη και στην αρχική σύμβαση, την (γ) προϋπόθεση, η ανάθεση της 2^{ης} Σ.Σ.Ε προτείνεται να γίνει στον οικονομικό φορέα που εκτελεί το έργο, την (δ) προϋπόθεση, η 2η ΣΣΕ δεν μπορεί να διαχωριστεί τεχνικά από την αρχική σύμβαση χωρίς να δημιουργήσει προβλήματα στην αναθέτουσα αρχή, καθόσον το έργο βρίσκεται σε φάση ολοκλήρωσης, και την (ε) προϋπόθεση, το ποσό της προς εξέταση 2ης ΣΣΕ, που αφορά στην εκτέλεση των εργασιών για τη σήραγγα υδροληψίας αθροιζόμενο με το ποσό της 1ης ΣΣΕ, δεν υπερβαίνει το 50% του ποσού της αρχικής σύμβασης.

Εκ των ανωτέρω προκύπτει ότι για τις εργασίες που προτείνεται να συμπεριληφθούν στη 2η ΣΣΕ και αφορούν σε εργασίες στη σήραγγα υδροληψίας, πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 25 παρ. 4α του π.δ/τος 60/2007.

Κατά την γνώμη, όμως, των μελών της Αρχής κ.κ. Ε. Καραμανλή και Ι. Κουλούρη, στην εξεταζόμενη περίπτωση οι εργασίες που αποσκοπούν στην αποκατάσταση της βλαφθείσας προσωρινής υποστήριξης της σήραγγας υδροληψίας (μεταξύ Χ.Θ. 1+099 έως Χ.Θ. 1+113) καθώς και οι εργασίες της τροποποίησης της τελικής επένδυσης της σήραγγας, και κατά το μέτρο που ενδεχομένως περιλαμβάνουν συμπληρωματικές εργασίες, δεν απεδείχθη ότι οφείλονται σε μη προβλέψιμες περιστάσεις κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 25 παρ. 4α του πδ 60/2007.

Συγκεκριμένα, οι γεωλογικές συνθήκες της συγκεκριμένης περιοχής, ήτοι η ποιότητα των πετρωμάτων και η επίδραση από την παρουσία υπόγειων υδάτων στο περιβάλλον εκσκαφής αποτελούν αναγκαία δεδομένα, τα οποία μπορούσαν και θα έπρεπε να είχαν προβλεφθεί από την Αναθέτουσα Αρχή. Σημειωτέον ότι οι προβλέψεις της αρχικής μελέτης επιβεβαιώθηκαν από την Τεχνική Έκθεση της Γεωλογικής-Γεωτεχνικής Αξιολόγησης και των Ανάδρομων Αναλύσεων της Σήραγγας, η οποία εκπονήθηκε από τον ανάδοχο τον Σεπτέμβριο του 2010, εγκρίθηκε με την αρ.2556/13-05-2011 απόφαση ΕΥΔΕ/ΟΣΥΕ, και αποτυπώνει το εκτελεσθέν έργο στο μεγαλύτερο μήκος του, περιλαμβανομένης και της επίμαχης περιοχής. Στην Έκθεση αυτή ενδεικτικά αναφέρεται ότι *“Σχεδόν στο σύνολο του μήκους της σήραγγας δεν σημειώθηκαν προβλήματα, ούτε υπήρξαν ενδείξεις υπερφόρτισης των μέτρων υποστήριξης, με αποτέλεσμα οι συγκλίσεις της βραχομάζας να κυμαίνονται στην κλίμακα των χιλιοστών”* (Κεφ. 3, σελ. 15) και *“υπό το εν λόγω παραμορφωσιακό καθεστώς της βραχομάζας, η επιμήκυνση των ακυρίων θράχου κυμάνθηκε σε πολύ χαμηλά επίπεδα σε σχέση με την αντοχή του χάλυβα και ως εκ τούτου κρίνονται επαρκή (σ.σ. τα ακύρια)”* (Κεφ. 6.6, σελ. 46).

Από τα στοιχεία δε του φακέλου δεν προκύπτει αντικειμενικά απρόβλεπτη μεταβολή των δεδομένων, η οποία ανάγεται σε χρόνο μεταγενέστερο της κατάρτισης της αρχικής σύμβασης, και δεν είναι σαφές εάν οι περιστάσεις που προκάλεσαν τις υπό κρίση εργασίες οφείλονται σε παραλείψεις ή σφάλματα της μελέτης ή της κατασκευής στη συγκεκριμένη περιοχή ή σε άλλο λόγο.

Εκ των ανωτέρω προκύπτει, κατά τη γνώμη των ανωτέρω μελών, ότι δεν απεδείχθη η συνδρομή της δεύτερης προϋπόθεσης εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 25 παρ. 4α του π.δ/τος 60/2007 (απρόβλεπτου) και παρέλκει η εξέταση των λοιπών προϋποθέσεων.

IV. Συμπέρασμα

Ενόψει όλων των προεκτεθέντων, με βάση το πραγματικό και από την υπαγωγή αυτού στις προαναφερόμενες και ερμηνευόμενες διατάξεις, επί του τεθέντος ερωτήματος και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 2 περ. γ υποπερ. δδ του ν. 4013/2011, όπως ισχύει, για τη διενέργεια διαδικασίας με διαπραγμάτευση για τη σύναψη 2ης Συμπληρωματικής Σύμβασης Εργασιών σε εκτελούμενο έργο με τίτλο “Φράγμα Αχυρών και συναφή έργα στο Ν. Αιτωλοακαρνανίας”, αποφασίζουμε κατά πλειοψηφία:

α) **Την απόρριψη του αιτήματος** της ΕΥΔΕ/ΟΣΥΕ και τη μη παροχή σύμφωνης γνώμης για τις εργασίες η εκτέλεση των οποίων εγκρίθηκε με τις αποφάσεις ΓΓΔΕ με αρ. πρωτ. 526/ΚΕ 1430/12.04.2011, 1900/ΚΕ 1430/28.09.2012, 405/ΚΕ 1430/11.03.2013 και 2971/ΚΕ 1430/19.12.2013 καθώς και για τις λοιπές εργασίες που αφορούν στην αποκατάσταση της κατολίσθησης του δεξιού αντερείσματος, λόγω μη συνδρομής των προς τούτο τασσομένων υπό του νόμου προϋποθέσεων.

β) **Την αποδοχή του αιτήματος** της ΕΥΔΕ/ΟΣΥΕ και την παροχή σύμφωνης γνώμης για τις εργασίες που αφορούν στη σήραγγα υδροληψίας και οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στις ανωτέρω υπό α’ αποφάσεις ΓΓΔΕ.

Αμπελόκηποι, 5 Ιουνίου 2014

**ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Ο Πρόεδρος**

Δημήτριος Ράικος